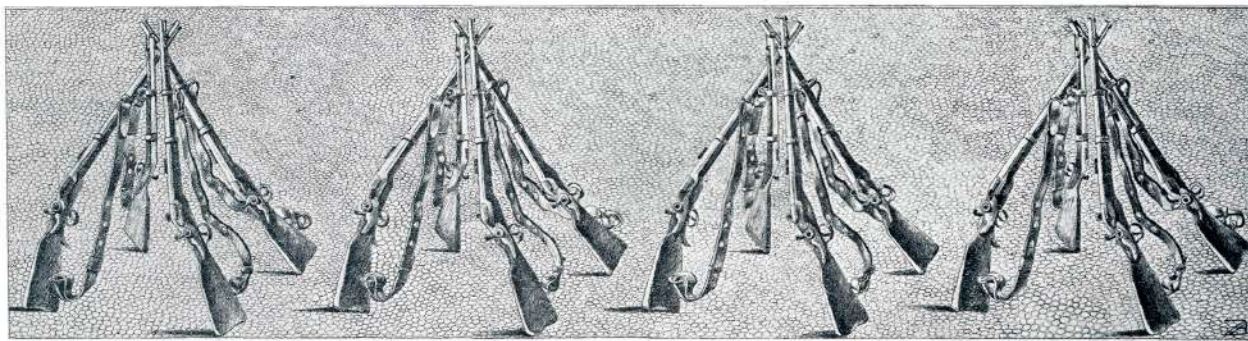

IZIDOR CANKAR: OBRAČUN.

IV.

Res se je Meliva zbudil točno ob tričetrt na dve. Kakorhitro je odprl oči, se je spomnil, da mora na sestanek z Beato, le da mu sedaj ta misel ni več bila tako mučna, kakor še pred kratkim časom. Glavobol, ki ga je čutil med razpravo in po njej, mu je popolnoma ponehal in obenem se mu je zdelo, da se je poprej preveč in brez pravega razloga razburjal. »Saj nič ni, saj res nič ni!« si je govoril skoro veselo. Pomiril se je tako zelo, da je začutil lakoto in se spomnil, da je zamudil kosilo.

Hitro se je umil, preoblekel in odšel proti Rožniku. Ko je stopil na ulico in ga je obsijalo solnce, ko je videl ljudi, ki so hodili tako mirno po svojih opravkih, vsak zamišljen v mali krog svojega življenja in dela, je vzradoščen pospešil korak. »Brest ni ravno najpametnejši mojih prijateljev, pa ima vendar zelo zdrave nazore! Pravzaprav bi se kljub vsemu dalo živeti na svetu, če bi človek skušal poizvedeti, kaj hoče!« si je mislil, oziraje se z nasmehom v sivomodro nebo, ki se je bočilo visoko nad mestom v svojem nežnem sijaju.

V drevoredu je zavil na levo in navzgor. Gozd je že bil močno jesenski, na nekaterih zgodaj cvečočih drevesih so se prvi listi krčili in rumeneli. »Jesenska bolezen!« je dejal Meliva in je z zanimanjem, skoro ljubeznijo gledal tiho usihajoče veje. Vse, kar je bilo bolno, ga je zadnji čas nenavadno mikalo. Ljubil je take živali, ki jih je narava že pohabljen ustvarila, in rastline čudnih, neprikupnih oblik in opojnega vonja. O knjigah in slikah ni nikdar govoril, ker je bil, kakor večina njegovih znancev, vzgojen v misli, da je treba o teh stvareh nekaj posebnega »znati« in jih na poseben način

»razumeti«, toda imel je svoj okus in sodbo, kateri ni pripisoval zanesljive veljave, katera mu je pa vendar osebno bila tako jasna, da si jo je brez vseh dvomov jemal za merilo. In tudi v knjigah in slikah je ljubil tiste čudne prikazni, ki si jih je izmislila novejša doba, tako netelesne, živčno pokvarjene, ljudi majhnih dejanj, pogreznjene v notranjo temo, brezbožno verne, ljudi velikega spoznanja in hudih strasti. »Jesenska bolezen!« si je ponavljal, opazovaje rjavo in žolto pegaste liste, obsvetljene z milim sojem popoldanskega solnca, in naenkrat mu je bilo lahko pri srcu, kakor že dolgo časa ne.

»Odkod pride deklica preljuba?« si je mislil in se oziral po drevoredu. Tudi Beata se mu je zdela v tem trenutku in v vzradošeni domišljiji vsa drugačna nego prejšnje čase. Ni si predstavljal njene cele prikazni, temuč samo nekatere posebnosti, ki so mu bile posebno ljube; odlično bledost njenih lic, tako nežnih in krhkih, kakor prvi sneg, njen izraziti, vedno se izpreminjajoči pogled, v katerem se je utapljal ves pojav njene osebe, in zlasti drobne, večno nemirne prste, ki so z urnimi kretnjami spremljali njene izgovorjene in neizgovorjene misli. »Ljubim jo, kako jo ljubim!« si je govoril. »Saj je edina vsebina mojega življenja; ali mi preostaja še kaj razen nje?« Šel je dalje, in ko je padel uvel list trepetaje ravno predenj na tla, je rekel: »Kako tiho, skrivnostno tiho smrt umira svet! Kaj je za to smrtjo?« Čudno, da se je tudi pri tej misli nasmehnil; vse, kar je videl, se mu je zdelo veselo.

V tem je prišla Beata po drevoredu, počasi in energično se zibaje na levo in desno; dobro je poznal njen korak in ga je ljubil. Smehljala se je s svojim odkritosrčnim nasmehom, povešajoč oči,